

MARIJIN LIST

Nevtepeno Poprijéta Devica Marija,
Zmožna Gospá Vogrska.

===== POBOŽEN MESEČEN LIST. =====

Vrejüje ga: KLEKL JOŽEF vpok. pleb. v Črensovcih.
CSERFÖLD (Zalamegye.)

Milo dari za samostan, pa za ranjence nabráni v Chicagi po Plej Ivani.

	Na samo- stan	Na ranje- nce		Na samo- stan	Na ranje- nce
	dolarov	dolarov		dolarov	dolarov
z Črensovec :					
Horvat Matjaš Lúkač	2.—	5.—	Hozjan Jožef	1.—	1.—
Horvat Števan Sabolov	1.—	4.—	Žalig Ivan	1.—	1.—
Horvat Martin Sabolov	1.—	4.—	Perša Martin	—50	—50
Salaj Števan	1.—	4.—	Kozar Števan	—50	—50
Ritos Jánoš	1.—	4.—	Fotivec Martin		2.—
Plej Martin	1.—	4.—	Žalig Matjas		2.—
Brglez Martin	1.—	2.—	Fujs Ivan		2.—
Peteréc Jožef	1.—	2.—	Fujs Števan		1.—
Zelko Marko	1.—	2.—	Krao Martin		1.—
Tumpa Ivan Mlájši	1.—	2.—	Zelko Števan		1.—
Törnár Ivan	1.—	2.—	Žalig Števan		1.—
Kolenko Jožef	—50	2.—	Trajbar Jožef		1.—
Markoja Števan	—50	150	Kostric Martin		1.—
Tkalec Matjaš	1.—	1.—	Grúškovnjak Matjaš		—75
Hozjan Matj. Kovačov	1.—	1.—	Virag Števan		—50
Kovač Števan		2.—			
Kozlar Matjaš	—25	1.—	Z Hotize :		
Vinčec Matjaš	1.—		Vražič Peter		1.—
Kustec Ignác	1.—		Kornik Maria		1.—
Hainel Ferenc	—50	—50			
Čurič Ivan	—50	—50	Z Kapce :		
Gjõrek Ivan	—50	1.—	Sobočan Ladislav		1.—
Hozján Djirán Martin	—50	150			
Kustec Martin		2.—	Z Trnja :		
Tumpa Ivan Starejši		2.—	Pétek Jožef	1.—	4.—
Hodnik Ivan		2.—	Zadravec Mihao	1.—	2.—
Kocet Števan		2.—	Kramar Ivan	1.—	2.—
Hajdinják Matjas		2.—	Jerebic Anton	1.—	2.—
Ritlop Števan		1.—	Horvat Martin	1.—	1.—
Zelko Števan		1.—	Hozjan Martin Brglez	1.—	1.—
Hozjan Ivan, Densa		1.—	Hozjan Marko	1.—	1.—
Špolar Martin		1.—	Režunja Ivan	—50	—50
Gabor Roza		1.—	Jantal Ivan		1.—
Gabor Janoš		1.—	Hudij Jožef		1.—
Škerget Ivan		1.—	Hozjan Maria		1.—
Klajderman Jožef	—50		Horvat Aga		1.—
Klajderman Matjas	—50				
Horvat Ivan Sabolov	—50		Z Dol. Bistrice :		
Kovač Jožef, Starejši	—50		Vučko Andraš		1.—
Útroša Jožef	—50		Gjõrek Števan		1.—
			Balažic Martin		1.—
			Balažič Števan		1.—
			Kreslin Józef		1.—
Z Žiškov :			Kovač Martin		1.—
Horvat Števan, Stanko	2.—	2.—	Kostric Števan		1.—
Žalig Jožef	1.—	2.—			

Nevtepeno Poprijeta Devica Marija,

ZMOŽNA GOSPA VOGRSKA — POBOŽEN MESEČEN LIST.

VREJŮJE GA:

KLEKL JOŽEF

plebanoš na pokoji v Črensovih. **Cserföld** (Zalamegye).

Z dovoljenjom višejnje cerkvene oblasti.

Prihaja vsaki mesec 8-ga na veseli spomin petdesetletnice 1. 1904. dec. 8-ga obhajane zavolo razglašenja verske pravice o Marijinom nevtepenom poprijetji, šteri den je te pobožen list prvič slovencom vogrskim do rok dani. — **Cena 2 koroni, v Ameriko 3.**

Novomešna predga Sakovič Jožefa, türjanskoga plivanoša v Türnišči pri novoj meši franciškana, Györköš Gilberta, držana julija 18-ga.

„Erexit egenum de stercore et collocavit eum cum principibus terrae.“ — Gori je zdigno siromáka iz smétih i postavo ga je med poglaváre svejta. Ps. 112. 7.

Dr. Kr.! Ka smo bili mi méšniki, mi popevje Kristušove Cérkvi? Je šteri med nami grof, herceg ali kráo

bio? Ne. Nego bili smo siromaški sinovje prostih i siromaških starišov. Ali Bog nas je gorizdigno iz sméti, iz práha, iz blata zemlé i postavo nas je med poglaváre svejta. Bog nas je vōzdigno iz navadnoka nisikoga človečega stana i za poglaváre svejta nas je včino. Čúдно ravnanje bože! Kda je Jezuš na zemli hodo, si je za svoje prve vučenike túdi proste, siromaške može odebrao. Bili so teda na svejti vučeni, bogati i visoko rodjeni lúdję, šteri bi stanovito radi postanoli vučeniki Jezušovi; ali ne jih je pozváo, nego pozváo te najbolje proste siromake i te najbolje nisko rodjene i té je postavo za svoje pope, za poglaváre svoje círкви. »Erexit egenum de stercore et collocavit eum cum principibus terrae.« — I Jezus Kristuš ešče dnes túdi tak ravna. Odebira si siromaške, vu niskom stáni rodjene proste sine prostih težakov i njé postávla za svoje namestnike, za poglaváre svojega lústva. I záto ravna tak, naj se nišče ne zvišáva vu popovskom stáni, tak da bi on za volo svojega bogástva ali za volo svojega visokoga roda bio odebráni na to visiko čést; i nadale záto si odebira Jezuš svoje pope najráj iz kmétskoga, iz siromaškoga stána, ar tei lúdję najbolje držíjo njegove navuke i najbolje pošťujejo njegove pope; záto njim Jezuš že eti na zemli stem ščé najem dati, ka si iz njihovih sinov odeberé pope. — Glejte, eti prikažúje dnes svoj prvi sv. áldov eden novoméšnik, eden novi pop Kristušov i redovnik sv. Ferenca Serafinskoga; njegova zibeo je ne v kraleskoj palači, niti ne v grofovskom grádi tekla, nego vu prostoj hiži kmétskih starišov; i zdaj je više podignjeni od vseh grofév i kralov, podignjeni je vu najvišišo čést svejta. »Gori je zdigno Bog siromáka i postavo ga je med poglaváre svejta.« I to je ne samo njegovim roditelom veselje i dika, nego to more veselje i dika biti celoj fari i vsoj krajini, ka je eden sin ete krajine znovič odebráni na králesko popovsko čést. — Dr. Kr.! Či bi jas kdaštéč zvün posebne prilike

predgao vam od visoke vrednosti popovstva ali popovske česti, te bi nikák med vami to pravo, ka sam sebe ščem zvišavati; záto, či rávno krščeniki morejo poznati visoko vrednost popovske česti, itak od toga predmeta retkokda čüjejo predgo. Ali dnes pred nami stoji eden novi pop, dnes ob prvim bode držao vu svojih rokaj áldov novoga zákona, božega Ágnjeca vu podobi krüha: záto se dnes dostája spoznati, na koj je odébrao Jezuš toga mladenca, na kak veliko i svéto čest ga je podigno. Záto spoznajte dnes, *ka je katoličansko popovstvo ta najvišiša i najsvetejša cest na svejti*; to nam svedoči i káže: 1° ona oblast, štero popevje majo nad právim telom Jezušovim, 3° ona čast, štero je pobožna kristjanska preteklost popam prikažüvala.

1. Dr. Kr.! Visoko vrednost popovstva nam obprvim ona čüdna oblast kaže, štero je Jezuš svojim popam podelo nad svojim právim Telom. Vu posvečüvanji méšnika püšpek právijo: »Vzemi oblast včiniti Telo i Krv našega Gospodna Jezušá Kristušá.« S tem dobi méšnik oblast nad právim Telom Jezušovim. Oblast, moč dobi načiniti ne sunce, mesec, zvezde, ne zemlo ali nébo, nego dosta več, načiniti najmre istinsko Telo i Krv Jezušá Kristušá; oblast, moč dobi dole pozvati z nébe Jezušá Kristušá i naprej ga postaviti v podobi krüha i vina. Štera oblast je toj spodobna? Kraleska oblast je proti toj nikaj. Angelov oblast je od té menša. Samo edna čest je na svejti, štera je spodobna popovskoj česti: to je čest Device Marije, štera je Sina božega ua svejt porodila; tak i mešniki Sina božega na oltári kakti znovič rodijo. Záto piše sv. Augustin: »O častitliva čest popév, vu njihovih rokaj se Sin boži, kakti vu utrobi Device Marije znovič vtelovi. Kak veliko oblast nam je dáó Bog! Pred krale i casare nas je postavó! I to ne samo na eden den ali na edno leto, nego na celo naše zemelsko življenje i na celo vekivečnost. Vsaka zemelska čest miné po smrti; kráo je samo do smrti kráo; ali pop Kristušov pop os-

tane na veke, njegove popovske česti niti smrt, niti pekeo nemre vkraj zéti, kak Düh Svéti právi: »Ti si pop na veke poleg réda Melkizedeka.« — Dr. Kr. Popovstvo je samo edno, najmre Kristusovo popovstvo. Jezuš Kristus je te prvi, najvišiši i jedini pop; ar pop se po tom imenüje pop, ali áldovnik, ali žrtvenik, ka Bogi právi áldov prikažüje; i právi boži áldov je samo eden, najmre áldov svétoga Križa, i té áldov je Jezuš Kristus prikázao. Vsi, ki té svéti i jedini boži áldov ponávlajo, so tálniki ali delniki ednoga popovstva Kristusovoga. Svejt za pope imenüje tüdi dühovnike krivovernikov; lüdjé, šteri ne vejo, ka gučijo, za pope imenüjejo tüdi luteranske i kalavinske farare i židovske rabbinare, pa so tei ne popi, ar so ne delniki popovstva Kristusovoga, ar ne áldüjejo Bogi jedinoga áldova Kristusovoga, sv. Meše. Po nekih krajinaj slovinci svojega popa za dühovnika imenüjejo, ár to imé: pop — za špotljivo imé držijo, pa je ne tak, nego pop, to je častno imé i jedino primerno imé za pope Kristušove. Dühovnik se lahko imenüje vsaki, ki má oprávlati dühovne posle lüstva; ali pop se samo tisti slobodno imenüje, ki je méšnik, ki áldov svete Meše prikažüje.

2. Visoko vrednost popovske česti nam ob drüгим káže ona čüdotvorna oblást, štero je Jezuš svojim popam podelo nad svojim skrivnim telom. Skrivno telo Jezušovo se imenüje sv. Maticérkev, vsi verniki Kristusovi. To svedoči sv. Paveo apoštol: »Njega (najmre Jezúša) je postav Oča Bog za glavo cele Cérkvi, štera je njegovo telo.« Ef. 1. 32. — V drügom mesti pa to piše: »Vi ste pa telo Kristusovo i med sehom kotrige ednoga tela.« I. Kor. 6. 15. — Pá v drügom mešti: »Vsi smo edno telo, ki z ednoga krüha jemo.« — I tak oblast meti nad skrivnim telom Kristusovim telko znamenüje, kak oblast meti nad kotrigami sv. Materecérkvi, düševno oblást meti nad krščenikami. I kakšo oblast majo popi nad krščenikami? »Kak je mené poslao Oča, tak i jas pošlem vas,«

— veli Jezuš svojim popam; to je: s kakšov oblástjov je Jezuš prišeo na svejt, s kakšov oblastjov je on včio lüdi, njim zapovedi dávaó i miloščo delio: s onov istov oblastjov on pošle svoje pope vu svejt. I tak Křistušovi popevje tüdi májo oblast lüdi včiti, njim vu düševnih poslaj zapovedávati i njim sakramente deliti. To je oblast popovstva nad skrivnim telom Jezušovim. Vrhunec ali to najvékše delo té oblásti je grehe odpüščávati vu svestvi pokore. Po toj oblásti pop postáne klüčár nebes i sodec svejta, ki lüdem lahko odpré nebésa ali zapré, ki má pravico soditi lüdi, jeli so vredni odpüščenja ali ne. To je istinska boža oblast! Vu sv. Pismi stoji pitanje: »Što more odpüstiti grehe, nego samo Bog?« Da, samo Bog lahko odpüsti grehe; ali Jezuš je tüdi svojim popam dao oblast mesto njega i vu njegovom Iméni odpüstiti grehe. Gledjte, štera čést na svejti je spodobna toj visikoj popovskoj čésti? Niedna ne! Vsi zmožni gospodje etoga svejta neimajo spodobne oblásti, kak te najzádnji katoličanski pop. Křálovje i casarje se morejo poniziti pred popom, pokleknoti pred njim i svoje grehe vadlúvati, či šcéjo odpüščenje i zveličanje zadobiti.

3. Visoko vrednost popovske čésti svedoči ob trétjim ona čast, štero je krščanska preteklost popam vsikdar dála. Sam Jezuš Křistuš je pokazao, ka so njegovi popi časti vredni za volo svoje svéte slúžbe. Zato njim je On sam častna iména podelo, kak na priliko: »Vi ste sol zemlé, — to je: viste ona moč, ono vrástvo, štero svejt občuva od gnilobe, od pokvárjenosti. Nadale: »Vi ste svetlost svejta,« — to je: vi svetite z navukom i z dobrov példov drüгим lüdem, naj vu kmici etoga svejta na zablodijo. Nadale: »Ne imenüjem vas za sluge, nego imenüjem vas za prijátele moje.« Dr. Kř! Křáo veki-večne dike pope za svoje prijátele imenüje! Ali je mo-goče misliti vékšo diko za ednoga človeka, kak to, ka ga nezkončani Gospod nébe i zemle za svojga prijátela

imenüje! Na to právi sv. Pismo: »Gospodne, ka je človek, ka ga na teliko zvišavaš!«

Po božoj példi je pobožna preteklost popam vsikdar visoko čast prikázala. Svéti očevje so pope imenüvali za pastére Kristušovih ovčic, za očeve vernoga lüstva, za vučitele svejta, za delitele skrivnost božih, za namestnike Kristušove. To najlepše ime, štero so popi v starom vremeni meli, je to: oča, dühovni oča. V modernom vremeni lüdje vse preobračajo, ka je od stárodávnoga vremena častitlivo bilo; tak dnesden že retkokda čüjemo, ka bi krščeniki svoje dühovne pastére za očo ali dühovnoga očo imenüvali, nego mesto toga njim právijo: prečastiti gospod, velečastni, gospon eto pa drügo; ali vu vsem tom je malo očkritosrčnosti, pa ešče menje lübbavi, nego dosta skažljivosti. Oča, dühovni oča je najbole primerno ime dühovnoga pastéra, ar on vu istini more oča biti krščenikom, more očinsko skrb nositi za dūševne potrebčine lüdi. Nadale med dühovnim pastérom i med krščeniki more takše obnášanje biti, kak med očom i med decov, deca morejo bogati očo i vüpanje meti k njemi, ovak jih oča nemre voditi po dobroj poti. Vu dūševnom življenji je pop zaistino oča, ar po navukaj i po delitvi sakramentov on správla, kakti rodi deco sv. Matericérkvi. Záto je pisao sv. Paveo apoštol korintancom eto: »Pa či bi vi 10 jezér zgojitelov meli, ali očév neimate dosta, ar po Evangeliumi jaz sam vas rodio.« — Ka je popovska čést več vredna od vseh drüghih, to je Jezuš tüdi s tem pokázao, ka je svojim popam ta najvékša obečanja dáo. Eto njim je obečao: »Zaistino, velim vam, ka vi, ki ste ostavili vse ino ste mené nasledüvali, vu goristanenji sedeli bodete na 12 tronaj i sodili bodete vsa pokolenja.« V drügom mesti njim je pa to obečao: »Vi ste z menom ostali vu mojem sküšávanji, záto i jas podelim vam, da se bodete veselili vu orsági Océ mojega.« S temi rečmi je Jezuš svojim popam posebno

očinsko previdnost obečao, nal se ne bojijo, z koj bodo živeli, či ne bodo zemelskih kinčov iskali, nego za bože králestvo se bodo trüdili. Záto njim je pravo: »Ne boj-dite skrbliivi za to, ka bodete jeli... Ar Oča vaš skrb má na vas.« Nadale etak je njé bátrivao: »Glejte ne-beske ftice... Glejte polske lelije...« To je: za vaše te-lovne potrebčine de se nebeski Oča skrbó, dá krščeni-kom srcé, ka do za vaše dūhovno pastérstvo zdržavali vas. Záto njim je pravo: »Ne nosite sehom turbe, niti dvá plášča... Ar vreden je težak svojega najema.« To je: Vsaki težak dobi plačo za svoje delo, s tem bole jo do-bite vi, ki te lūdem to najvékšo, najsvetejšo slūžbo op-rávlali. Glejte, Dr. Kř., kak je svejt nevoščeni na katoli-čanske pope, ka so za svoje telovne potrebčine dobro preskrbleni. Da, katoličanski pop je ešče ne vmro od gládi, i dokeč do krščeniki živeli na svejti, tečas do ka-toličanski popi tūdi meli kaj jesti ino se oblečti; ár to je bože obečanje, ar se Jezuš Křistuš tak skrbi za svoje pope, za svoje prednje vojáke, šteri se eti na zemli za njegov orság vojskūjejo. To je obečao Jezuš, kda je pravo: »Vsaki, ki ostávi očo i mater, ženo i deco, brate i sestre, hižo i njive za méne volo: stokrát teliko dobi i žitek vekivečni bode meo.« To je: ne samo na drūgom svejti dobi nájem, nego že eti na zemli za vse, ka je ostavo, tūdi stokrát teliko dobi. Křak čūdno lepo se spun-jáva to bože obečanje nad redovnikami, šteri vu samos-tánaj živéjo! Vse so ostavili, nikaj neimajo, pa li vse májo; sami z miloščine krščanskoga lūstva živéjo, pa li sto i sto siromákov hránijo! Vu istini je lahko pravo sv. Hofbauer Klemen, ka či bi na svejti samo eden kolač krūha bio, stanovito bi Bog té kolač krūha svojim popam tá dáo.

Dr. Kř! Visoka popovska čést žele spodobno živ-lenje, svéta popovska slūžba žele svéto obnášanje. Ki tak blizu stoji k Jezuš, stanovito tūdi more najbolje spodo-

ben biti njemi v življenji. I či pop, prijáteo Jezušov spádne, jako globoko spádne, ar z velike visokosti spádne dolé; i njegova sodba, njegova kaštiga teliko bole ostra i strašna bode, keliko bliže je stao k Jezušu, keliko višise je bilo njegovo pozvanje. Záto dr. Kr., ne bodite nevoščeni na pope za volo njihove visike česti i za volo onoga velikoga postenjá, štero pred Bogom i pred vsemi dobrimi lüdmi májo. Ar oni si svojo visiko čest i poštenjé morejo krvávo zaslūžiti. Zaslūžiti si morejo obprvim stem, morejo dosta več dužnost spuniti, dosta več jakost prikázati i dosta več skūšavanja premagati, kak prosti krščeniki. I zaslūžiti si morejo ob drūgim stem, ka morejo Jezušu nasledūvati v svojem življenji, to je, ka njim na svejti rávno tak ide, kak je Jezušu šlo, ka je najmre svejt ogovárja, ogrizava, zameťava i pregánja, kak je ogovárjao, ogrizávao, zameťávao i pregánjao Jezušu. Med grešnim svejtom i med Jezušom je ne bilo mirū i ga ne bode. Či Jezuš ne bi glaso svojih navukov, či nebi kárao grešnikov, či ne bi predgao zatajanja, treznoga i čistoga življenja, tak ga svejt ne bi odūrjávao. Ali da je Jezuš svojega odkūpitelskoga posla ne šteo dolé zahváliti, da je gotov bio ráj vmreti, kak svoje zveličitelsko delo zatajiti, zatogavolo je boj bio med njim i med svejtom. I té boj ešče dnes tūdi goristoji med svejtom i med Kristušovmi namestnikami, ali popami, šteri Kristušovo odkūpitelsko delo na svejti dale oprávlajo. I pogoditi se z svejtom ne moremo, ar svejt bi to želo od nas, naj ne predgamo Kristušovih navukov, naj ne káramo grešnikov i naj ne delimo sakramentov. Tak se nemremo pogoditi. Zato de boj dale trpo do konca svejta. — I ti, dragi brat novomešnik, ti si zdaj tūdi na to pot boja stopo. Svejt de te ogrizávao, zameťávao, osmejávao i za norca držao. Ali ne boj se svejta. Svejt je vse to z našim božim vojvodom, z našim najvišnjim popom, z Jezušom tūdi činio. I Jezus je itak po pravici lahko pravo: »Ne bojte se, jas

sam obladao svejt. Ne boj se; kajšteč de delao svejt proti tebi, ar ti si pop, ti si prijateo Jezušov, ti si vékši od vseh hápcov svejta. Dokeč prijateo Jezušov ostáneš, dokeč veren sin sv. Ferenca Serafinskoga ostaneš, tečas ti svejt nikaj nemre. Ar ti si ostavo očo i mater, ženo i deco, brate i sestre, njive i hižo za Jezuša volo, záto je tebi dáno obečanje bože, ka mesto toga stok át teli-ko dobiš na etom svejti, na drüğom pa vekivečni žitek. Amen.

Devica Marija na bojnom poti.

Kak je to mogoče, ka je Devica Marija, štera je porodila tomi sveti krala mirü, štera je nej pozročila niedne rane, nego je zvrčila več jezer let staro rano človečanstva, štero rano je zadala kača, to je hüdi düh, kak je to mogoče, ka bi tá Marija bila nazoči na bojnom poli, v krvavih groznih bojaj?

Da je pa istina, ka Devica Marija, kakšteč lübi mirovčino, je zato li naša branitelica, zavetnica v miri, v boji, pa tüdi na bojnom poli; ona je obramba krščanskoga lüstva, to je kak litanija pravi: »pomočnica krščenikov,« zlasti je pa ona branitelica našega naroda.

Devica Marija je mati mirovčine, nego ona je zato vseli pripravljena se vojsküvati z onimi, ki so nasprotniki mirü; ona se je vojsküvala z največšim neprijatelom svetovnega mira, z »kačov«, to je z hüdim dühom, šteri je z grdov srditostjov šteo pokončati večno zveličanje človeštva. Tomi neprijateli je ona z ednim samim stopajom razmüznola glavo. Zato je pa Devica Marija mati zmage, ona je največši vojskovej v svetovnoj zgodovini.

Zdaj živemo tüdi v vojnom časi; to edno je istina, ka hüdi düh gleda z največšim veseljom potoke krvi,

küpe mrtvecov, kak spomin svoje zmage. Te hüdi düh je zbüdo v naših sovražnikaj tisto velko nevoščenost pa nenavidnost, ka bi nas zevsema na nikoj spravili, či bi mogli. Znano je najmre, ka so boji pa zmešavice jako pripravní za hüdoga düha, zato ka v takših časaj ma on obilno žetvo za pekel.

Kralica mira, pomočnica kristjanov, pridi na bojno pole, poteri naše sovražnike pa podeli pomoč našemi narodi, šteri te tak verno časti! Gospa vojnih čet, pridi pa pomagaj našim vojakom, kak si negda pomagala Hunyadi pa drugim velikim vojskovojom!

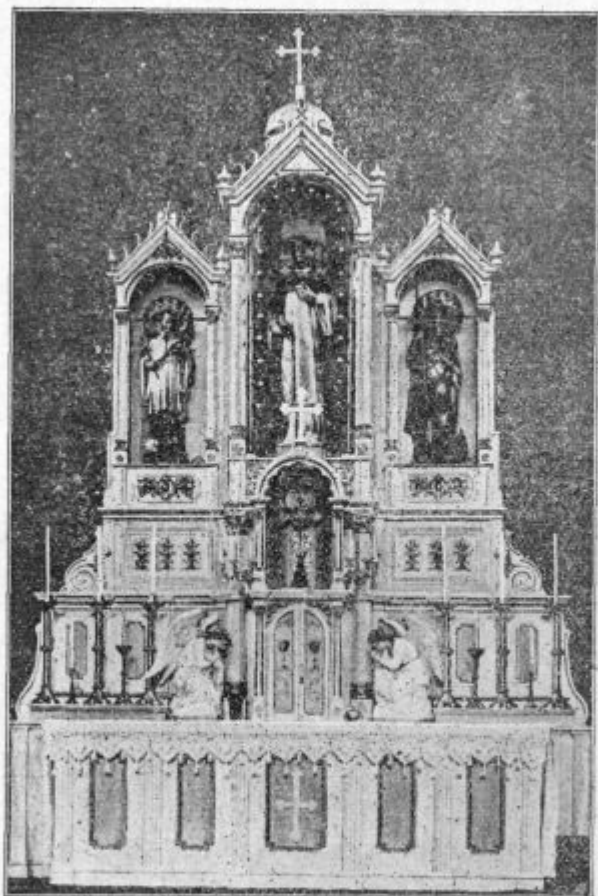
Či je trebelo, je sveta Devica večkrat vzela v roke zastavo pa jo je nesla nevidno pred vojaki, ki so potom pobili sovražnike. Bar je boj Devici Mariji nej po voli, nego so zato li boji, šteri so potrebni. Što bi mogeo napriliko obsoditi boje Makabejov proti Antijokiji, ki je v cerkvi dao postaviti podobe krivih bogov? Ali je nej bio pravičen tisti boj, šteroga so krščanski španjci meli proti mavrom, ki so njim šтели oropati vero pa domovino? Ali so nej bili pravični tüdi tisti boji, štere sta vodila Kapistran pa Hunjadi proti türkom?

Takši boji se bijejo v resnici za vero pa za pravico. Sveti Bernad je držao gorečo predgo, v šteroj je nago-varjao bojevnike, ka bi vzeli sveto zemlo nazaj od krivovercov. XI. Ince rimpapa je poslaó bojevnikom pred Búdino zastavo, na šteroj je bila Marijina podoba. So sveti boji, pa so posvečena orožja. V takših bojay je Devica Marija naš velki vojskovo! To nam svedoči zgodovina: poglednimo nekelko prilik.

Leta 1212. pod vladarstvom III. Ince rimpapo so afrički mavri z velikanskimi četami preplavili celo Španijo. Ves krščanski svet je težko zječao, ga je to zvedo, pa se je cela Europa paščila proti Španiji, ka bi odvrnola veliko nevarnost, či bi bilo mogoče. Zato ka či bi velikanska vojska mavrov premagala španjce, potom bi na

nikoj bilo spravleno nej samo krščansko španjsko lüstvo, nego tudi sosedno francosko, pa šče cela krščanska Europa.

Krščanske čete so napadnole pri mesti Tolča sovražnikove čete, štere so bile v velikoj premoči. Bitka je bila

Veliki oltár v Chikagi v slovenskoj cerkvi, kde je meseca junija z velikim uspehom držani sv. misjon. Na sredi oltara stoji podoba sv. Štefana, prvoga mantrnika, kre dva kraja pa sv. Alojzija i sv. Jürja.

tak luta, tak krvavá pa srdita, kakših je bilo malo v svetovnoj zgodovini. Kral Alfonz je med bitkov etak pravo proti toledskomi nadpüşpeki: »V tom boji bormeč spadnemo vsi do zadnjega!« Pa se je nej tak zgodilo. Med-

tem je sveti oča III. Ince s presecijami hodo po mesti Rim, pa je molo Boga za zmago, kak negda Mozeš na bregi. Tam na bojnem poli pred četami se je pa sveto križ, na zastavaj je pa podoba Marije opominala krščanske vojake. Sovražniki so nato kapali tak, ka so jih bili celi kūpi.

Ka pa to znamo, ka je opoldnešnje zvonjenje zapovedao III. Kalist rimpapa za spomin na tisto zmago, štero sta zvojūvala Hunjadi pa Kapistran pod Belgradom leta 1453 nad velikim türskim sovražnikom? Či takšega hipa pozdravlamo Marijo z »Angelskim pozdravljenjem,« te si zmislimo, ka je Marija pomočnica pa branitelica tudi naše domovine!

Velikanska je bila tudi tista zmaga, štero si je priborila krščanska vojska pri Lepantoni leta 1571. nad türki. Tū se med zmagovalci svetijo imena treh vojskovojov: Devica Marije, V. Pia pa Don Juana d' Austria. Don Juan je bio nepozabljeni vojskovojo krščanskih čet, V. Pij je bio medtem voj tistih, ki so prosili Marijo za zmago, Devica Marija je pa bila nevidna, pa tem zmožnejša voditelica vojske. Te se je potopilo 160 türskih ladij, 32.000 türkov je zgūbilo življenje, pa se je 19.000 krščenikov oslobodilo z nečlovečega robstva mohamedancov. Ves krščanski svet se je veselilo pa častio Marijo za njeno pomoč. Rimpapa je pa od toga časa vzeo v litanijo eto prošnjo: »Pomočnica krščenikov, prosi za nas!«

Velika je bila stiska krščenikov, gda je leta 1683 prišlo 200.000 türskih vojakov pred mesto Beč. Rimpapa III. Inocenc je včino vse, ka bi odvrno grozečo nevarnost; po njegovom prizadevanji so stopili v zvezo Sobieski, kral polski pa I. Leopold casar pa vogrski kral. Rimpapa je darūvao dva milijona ranškov na vojne potroše, pa je zapovedao javne molitve pa post. Nevarnost je pa bila tudi velika: 300 topov je metalo ogenj na zidine mesta Beč, v šterom so bili lūdje že trūdni pa so

trpeli glad. Polski kral Sobieski se je združo s casarskimi četami, pa so tak napadnoli türke. Dneva 12 septembra 1683 je bila velika zmaga, štera je spravila veselje celomi krščanstvi. Ka je pa včino rimpapa? Znao je, ka je Devica Marija spravila zmago, zato je zapovedao, ka naj od tistih mao god imena Marijinoga sveti celi krščanski svet.

Zbiti türski krivoverci so šli proti jugu pa so bili pri Parkanji odločilno premagani. Trebelo je pa ešče osloboditi Būdino. To se je tudi zgodilo. Eden najlepši dogodek v svetovnoj zgodovini je osvoboditev Būdine. Vojacje so z Marijinim imenom na vüstaj pa z rimpapovov Marijinov zastavov v rokaj sept. 2. leta 1686 vdrli na sovražnika. Dosegnoli so zmago, pa je z tem bio premagani polmesec, to je türsko gospodstvo v srednjoj Europi.

Deset let sledkar je Marijina priprošnja znova sprosila zmago krščanskomi orožji, kak se to čte v ednom starom zapiski: »Edna podoba Device Marije v marmaroškoj cerkvi poleg Husta se je začnola skuziti, gda je vnogo lūdi bilo nazočih . . . pa je vsaki mislo, ka se skuzi zavolo osode vogrskje države; častivci Marijini so si pa to tak razlagali, ka je Marija s temi skuzami sprosila tisto zmago, štero je dosegno vojvoda Eugen pri Zenti nad türkami.«

Leta 1717. je bio boj s türki pri Petrovaradini. — Vogrske pa casarske čete so se poslavila pod voditeljstvom savojskoga vojvoda Eugena pa naddvornika Palfi Mikloša proti türskim četam, štere so bile v velikoj premoči. Najprle so začnoli napadnoti vogri, pa so obhodili žalostno, zato ka je je türska premoč nazaj pritisnola, pa ešče obkolili bi je skoro. Casarske čete je pa medtem tudi zadržao sovražnik, tak ka so nej mogle iti na pomoč vogrskim. V toj velikoj stiski se je tak vidlo, ka bi samo pomoč z nebes mogla pomagati; vojvoda je

stopo s konja pa je pred Marijinim kepom, šteri je viso na ednom drevi, molo gorečo molitev k pomočnici krščanikov. Pa glejte, neba je naednok postanola temna, nego nej od prahü, šteroga bi napravile sovražne čete, nego od snežnih oblakov. V tom groznom snežnom viheri je nastala med türki zmešavica, pa so se tak vogri lahko oslobodili z nevarnoga položaja pa so začnoli znova napadati. Prišle so tüdi na pomoč casarske čete pa so tak dosegnoli veliko zmago. Veliki türski vezir je dobo smrtno rano pa je šo s svojimi zbitimi četami proti jugi. To se je pa zgodilo dneva 5. augusta, to je ravno na den Marije Snežnice.

Tak pripovedavle to edno pobožno zročilo, štero sam v ednoj staroj knigi najšeo zapisano.

Zatem leta 1737 je pali nastao boj s türki. V tom boji je kral i casar Karol zapovedao püšpekem, naj molijo, ka »boža smilenost na priprošnjo Device Marije podeli zmago našemi orožji.«

Tak sprosimo mi v svojih nevolaj Devico Marijo z nebes na bojno pole. Znali so to tüdi neštetni veliki vojskovoji, ka je sveta Devica tüdi krščanskim vojakom dobra mati, pa čiravno krvavo delo morejo vršiti za dobro stanje domovine, je zato Marija zavolo toga ne zavrže.

Od Tilyja, ki je bio vojskovej v tresetiletnom boji, pišejo, ka je za boj pri Bogi iskao moč pa pomoč... najraj je molo sveti rožnivenec pa je čislo zmirom na sabli meo privezano. Svojo veliko pobožnost do Matere bože je tüdi s tem pokazao, ka gda ga je casar podigno za prvoga vojskovoja, je šo na božo pot k Blaženoj Devici v Altöttingen, pa je tam štiri dni tiho molo pri »svojoj nebeskoj materi,« kak jo je navado meo zvati. Ravno ob toj priliki je darüvao Device Marije oltari edno drago razpetje, štero je bilo obilno obklajeno z diamanti.

Od vojskovoja i pesnika Kóhárý Števana (1649—1731)

se piše: »Z velkov vdanostjov i lübeznostjov je lübo Devico Marijo, štere kep se njemi je zarisao globoko v srce v njegovih mladih letaj, gda je bio kotriga Marijine družbe. Najbole pogostoma je molo sveti rožni venec; večkrat si je z žalostjov mislo nazaj na tiste čase, gda so si vitezje na sable privezali čisla pa so tak šli v boj. Večkrat je izrazo želo, ka bi prišli nazaj tej časi, v šterih bi se prenovila naša domovina, pa bi postala slobodna.«

* * *

Teh nekelko prilik smo zato zapisali, ka bi ž njih vidili, ka Devica Marija ma skrb na nas v naših nevolaj. Ona tüdi zdaj vidi naše nevole, pa nam je tüdi zdaj pripravljena priti na pomoč. Obračajmo se zato k njoj z gorečimi molitvami, naj nam sprosi zmago, pa naj nas brani, ka se naš narod ne pogübi. Mejmo vüpanje v njoj, kak so meli naši očacije, pa zdihavajmo k njoj z svetim Auguštinom: »Ti Marija si moč vojsküvajočih, ti si gospa zmage!«

„Vrk.“

Sveti Janoš Berhmans.

(13. august.)

Dneva 13. augusta leta 1621. je mro v Rimi mladi svetnik, — bio je star ešče komaj dvadvajseti let pa pet mesecov. Gda je čüto, ka se njemi približavle zadnja vöra, je proso, naj ešče ednok molijo pri njem lavretanske litanije. Nepremeknjeno je gledao na podobo Marijino; pa gda je mešnik zgovarjao naslove: »Mati prečista,« »Kralica devic,« je mirajoči mladenec zdigno glavo pa jo je spoštlivo nagnö Mariji v čast. V rokaj je meo

drobno knigico, čislo pa sveto razpetje i je vse tri reči pobožno küšüvao. »Jezus! Marija!« tevi imeni je zgo-varjao pristrčno pa zavüplivo, »Jezus! Marija!« je ponav-lao čim duže bole tiho, pokeč se je nej dūša ločila od tela pa se preselila ta gor v sveta nebesa k Jezuši i Mariji! — Tak je mro sveti Janoš Berhmans.

Nekaj posebnoga v življenji toga mladoga svetnika je njegova pristrčna pobožnost do Marije. Ta pobožnost se vije skoz njegovoga življenja kak prijazen potoček, pri šteroga bregi cvetejo najlepše cvetlice svetih jakosti. Ma-rijini sinovi pa hčeri se lejko včijo pri njem, kak more-jo častiti svojo nebesko Mater.

Narodo se je leta 1599., dneva 13. marca, v Diesti, v starom mesteci na Nizozemskem. Ešče dnesden je oh-ranjeni del njegove rojstne hiže pa sobica, v šteroj je tekla zibelka tomi zvoljenomi deteti. Ta sobica je zdaj spremenjena v kapelico. Stariše so njemi nej bili bogati, bili so pa jako pobožni.

Blüzi mesteca je bila že te sloveča boža pot pri Materi milosti na Ostrom bregi. Sem je Berhmansova mati Elizabeta večkrat nesla svoje nedužno dete pa ž njim molila pred čüdodelnov podobov. Gda je pa Janoš telko odraseo, ka je mogeo sam hoditi, je pogosto ro-mao k lepoj čerkvici na bregi. Lüdje, ki so ga vidili, pravijo, ka se je vsigdar tak lepo pa pobožno obnašao, ka je bio vsem v lepi zgled. Vso pot je nej spregovoro reči, molo je potihó rožni venec, pa se je pogovarjao v dūhi s prečistov Devicov. Pred njenov podobov je kle-čao kak angel; v svetoj zbranosti ga je nikaj nej moglo zmešati.

Rano je začno pobožen dečak hoditi v šolo pa je včasi prvo leto prekoso vse svoje sošolce. Stariše so želeli, ka bi se včio dale; šlo njim je pa jako slabo pri penezaj, pa si je zato oča premišlavao, kam bi dao sinü, ka bi se navčo kakše meštrije. Dober Bog, ki si je ne-

dužnoga dečkeca zebrao za sebe, je pomagao v velikoj sili. —

Leta 1616. je prišeo Janoš Berhmans v šolo k patrom jezuitom v Mehliniji. V zavodi pri dobrih pa skušenih vučitelaj so v mladenci hitro pognale klice svetih jakosti, štere njemi je pobožna mati posadila v deteče srce. Kak indri so patri tudi tū med gojenci zasnovali Marijino družbo. Berhmansa je že samo ime „kongregacija naše lūbe Gospe“ napunilo z veseljem. Nebeska Kralica njemi je bila vsigdar lūba mati, pa je zato srčno želo, ka bi se njoj tudi on kak zahvalen sin posebno posveto. Predniki so ga radi sprijali v družbo, Janez je pa bio ves srečen, ka bo mogeo odzdaj z drūgimi sini Marijinimi vkūper častiti presveto božo Mater. Nebesko veselje njemi je napunjavalo srce, gda so se Marijini sinovi zbirali k spraviščam, vkūper molili pa poslušali lepe govore od lūbe Matere, prečiste Device. Živo je pa delao natenci tak, kak so velela družbena pravila pa kak je včio moder voditel. Marijo nasledūvati, Marijo lūbiti pa častiti: to je bila njegova jedina misel. Že prle je vnogo molo v čast materi Božoj, zdaj je opravlae ešče dnevnic prečiste Device. V začetki vsakoga meseca si je določo eden den, šteroga je bole tiho pa zbrano preživo. Te den je šo k družbenomi voditeli pa ga je zopitao, ka naj včini v novom meseci, ka se bole dopadne Mariji pa angeli čuvari. Proso je tudi vositela, naj njemi pove, šterih hib se more posebno čuvati, pa štere jakosti posebno gojiti, ka postane bole podoben Mariji. Vsaka reč skušanoga vositela je spadnola na dobro zemlo pa je rodila stoteri sad.

Kelko časa njemi je ostalo pri včenjej, je porabo za molitev pa za dobra dela. Po sv. prečiščavanji se je včasi po dve do tri vūre zahvalūvao lūbomi Jezušī. Vsaki petek je molo križno pot, pa vsigdar bos. Pred Marijinimi svetki se je ostro posto; v hiži je z veseljom opravlae najnižše delo, ka je s tem bio nekelko podoben poniznoj

dekli Gospodovoj. — Njegova reč pa njegov zgled sta jako pomagala, ka je družba rasla pa bila sama v sebi tudi čim duže bole popolna. Jako ga je veselilo, gda je što prišeo nanovo pod zastavo nebeske Kralice. »Ne morem tajiti,« tak je pravo večkrat, »ka mam posebno rad tiste mladence, šteri ljubijo pa častijo Marijo.«

V tistom časi je prišla med ludi oprvim kniga, v šteroj je bilo popisano življenje sv. Alojzija; sveti mladenec je mro leta 1591. Berhmans je rad čteo to knigico; čteo je počasi pa s premislekom, vsako reč je dobro prevdaro. Vido je, ka je Alojzij, te angel v človečoj podobi, iskao pot, po šteroj bi najbolje verno pa najbolje sigurno prišeo v nebesa. Zapüsto je očo pa mater, dom, časti pa bogastvo, pa je šo kak siromak za ubogim Jezušom. Janoš je šlo do srca, ka je tü čteo. Že za mlada je lübo Boga pa zametavao svet. Tista skrita žela v njegovoj düši, ka bi dao sveti slovo, se je čim duže bole močno pojavlala. Samo kak bi on, sin siromaških starišov šo v samostan, očo pa mater bi pa püsto sama brezi podpore? Zatro je zato v srci misel na samostan. Pa Düh boži, ki je Janoša zvao v sveto samoto, njemi je znova zbüdo v srci misli na samostansko življenje. Janoš je zdaj znova začno premišlavati, ka bi naj včino. Bogi ščé služiti, to njemi je bilo jasno; pa mešnik bi rad postao, to si je želo že v detečih letaj. Jedino pitanje za njega je bilo: Gde bom v svojih razmeraj, s svojimi žmožnostmi Bogi najbolje služo; gde dosegnem najbolje gotovo najvejšo svetost?

Vnogo je molo pa se pokorio, ka bi njemi Bog dao spoznati svojo volo. Pogovarjao si je od toga tudi večkrat s svojim spovednikom, pa se je nazadnje po dugom premišlavanji odločo za red družbe Jezušove. Stariše so njemi dovolili, čiravno ka s težkim srcom, naj ide, kam ga zove Bog; tak je v jesen leta 1616. šo v samostan k patrom jezuitom. Dve leti sledkar se je preselo v Rim, ka je tam nadaljavao svoje vučenje.

Gda se je preselo v Rim, se tak vidi, ka je njegova gorečnost za Marijino čast ešče bole rasla. »Marija je moja mati, jaz sam pa njeno dete,« te reči je večkrat ponavljao. »Či bom lübo Marijo, te zaistino znam, ka se zveličam; pri njenom sini dosegnem vse, ka bom šteo. Vsaki more meti nekše varno zavetje; jaz ne poznam bole varnoga zavetja, kak so rane Kristušove pa materin plašč Marijin.« V njegovih zapiskaj, šteri so se nam ohranili, se večkrat čté ete sklep: »Ne dam si prle mira, pokeč ne bom s celoga srca lübo Marije.«

S kem je srce napunjeno, tisto vüsta rada govoriyo. Sveti Berhmans je najraj govorio od svoje lübe matere Marije. Či je samo bila prilika, je zasükno reč na Marijo, pa je govorio od njene časti, od njenih milostih s takšov gorečnostjov, ka ga je vsaki rad poslüşao. Ka je gde kaj lepoga čteo od Marije, si je zapomlo pa je ob priliki povedao svojim tovarišom. Njegova čista düša je skoro vsigdar mislila na Marijo; pa je nekelkokrat v srci zdejno k njoj: »Ti si moja mati, o Marija, na veke te želem lübiti.« Vsako zajtro pa vsaki večer je ponovo družbeno molitev, s šterov se je posveto Mariji. Gda je samo mogeo, je na sprehajanjí šo obiskavat sedem Mariji posvečenih cerkev. Mariji na čast je žložo rožni venček brezmadežnoga poprijetja, šteroga Marijini častivci ešče dnesden radi molijo.

Najlübša molitev njemi je pa bila sv. rožni venec. Nej je mino den, ka ga ne bi zmolo. Čislo je noso vsigdar pri sebi; vnoči si je je vsigdar kak orožje proti hüdobnomi dühi ovio okoli roke ali si je je pa djao okoli šinjeka. Gda je molo rožni venec, je bio ves zatopleni pa kak zameknjeni v skrivnosti z življenja Jezušovoga i Marijinoga. Lüblenec Marijin je bio v dühi ves pri materi. V poniznosti pa v svetom spoštüvanji je ponavljao reči, š šterimi je negda angel Gabriel pozdravo Marijo: »Zdrava Marija,« — pa se je zgledno proti nebesom, kak da bi

vido pred sebov Njo, štero jo pozdravla. »Milošče puna,« je molo dale, pa je njegovo srce premišlavalno skrivnostne reči.

Bole srečen, pa či je mogoče ešče bole zbrani, je bio samo te, gda je klečao pred tabernakulom; molitev svetoga roznoga venca je bila njegovo najvekše veselje. Sv. rožni venec njemi je bio kak dūhovna lestvica, po šteroj se je zdigavala vsaki den njegova dūša v nebesa, k Jezusi i Mariji. Pater Cepari, ki je bio njegov predstojnik, pa je tūdi popisao njegovo življenje, pravi od njega: »Či je Berhmans molo sv. rožni venec, je nej vido pa nej čūo nikše zemelske reči.«

Rožni venec, molitev — to je bilo njegovo najlūbše opravilo. Či je bio od včenja trūden, je molo rožni venec, pa je trūjava preminola. Da se je včio jako dobro, ga je večkrat obolela glava; takšega hipa je henjao z včenjom pa je molo rožni venec.

Gda je bio ešče v novicijati, so ga včasī poslali s tovarišom v bližanje vesnice včit deco katekizmuš. Govorio je preprosto, njegove reči so segale poslūšavcom v srce, pa so ga vsi radi poslūšali. Najraj je govorio od Marije. Med deco je delio podobice, cecva, najraj pa čisla, pa je je včio, kak se moli rožni venec.

Marijo je tak lūbo, ka se je zavezao z oblūbov: či de njemi dano, ka bi gda kaj pisao, bo njegova prva kniga posvečena Marijinomi prečistomi spočetji. To oblūbo, štero so najšli po smrti med njegovimi listi, je podpisao s svojov krvjov.

Toga se je pa nej včakao, ka bi gda kaj pisao. Rano jo gozoro za nebesa, pa je Marija poslala angele, ka so to zvoljeno lelijo nedužnosti presadili z doline skuz v nebeske grede. Mro je, gda je bio komaj dvadvajseti let pa nekolko mesecov star.

Eden den pred smrtjov so ga pitali, štera pobožnost njemi je največ pomagala na poti do svetosti. Sveti

Janoš Berhmans je odgovoro: »Največ mi je pomagala pobožnost do prečiste Device Marije.«

Sad bojne.

Blüzi njega je hodo Bog.

Na ruskom bojišči je bio ranjeni častnik-polkovnik. Postalo njemi je slabo... Svoje srce je k Bogi zdigno... Boga je molo. Zatem si je pa mislo na svoje domače, na vrlo ženo pa na troje male lübeznive dece... Obišla ga je žalost, pa se je začno jokati. Njegove suze so se mešale s krvjov, štera njemi je tekla z rane. Molo je dale tiho, pobožno pa goreče... Tak je čüto, kak či bi Bog bio blüzi pri njem, kak či bi čüo njegove stopaje, kak či bi se na njega naslono, ka bi ga brano... Bog je pa zaistino bio blüzi pri njem, zato ka so njegova deca ravno v tistom časi opravila sveto spoved pa prečiščavanje. V svetom prečiščavanji se pa Bog najbolje približa tistim, za štere se sveto prečiščavanje darüje. Zato je pa darüjmo za svoje lüblence!

Prišeo je.

To se je tüdi zgodilo. Pri lepo okinčenom oltari je bila meša za ednoga vojaka, ki je že jako dugo nikaj nej pisao. Poleg oltara je klečala njogova žena, pa je lepo molila Boga. Nej je pa znala, ali da slüžiti mešo za živoga ali pa za mrtvoga moža. V njenom srci je prebivala takša žalost, pa jo je mantrala takša dvojnost, kak se to godi drüгим ženam, štere majo svoje lüblene može v boji. Meša se je že dokončavala, dühovnik je blagoslavlao nazoče, gda se samo ednok začüje rokatanje sable

poleg ženske, štera je klečala pri oltari, pa si poklekne k njoj eden husarski stražamešter, njeni mož, šteri je več tresetikrat bio v ognji. Istina, ka je bio zmantrani po dugom boji, nego je zato li prišeo nazaj. Čuvao ga je Gospodni Bog.

Hiša za obrambo mladine v Gradci. — V toj hiši se pazi na deklčke, naj ostanejo čiste. — Najbole varna hišička za občuvanje devištva je pa Jezušova hišička v cekvi, to je sv. tabernakl. Sem vodi dečico i mladino stariš i se ne boš tožo na njé i ne jokao zavolo njé.

Lübezen do sovražnika.

Eden vojaški zdravnik pripovedavle, ka je dvema ranjencoma obvezao rane. Edno je bio naš vojak, edno pa ruski zavzetnik. Rane sta nej mela nevarne, zato jiva je peški poslao v bolnišnico na odpočivališče. Oba vojaka

— naš pa ruski — sta šla eden poleg ovoga proti bolnišnici. Zdravnik se je čudüvao, gda je vido, ka se je rus prijaö za našega vojaka, naš ga je pa lepo pelao za roko, kak či si nigdar ne bi bila sovražnika. Krščanska lübezen moli za svoje sovražnike, odpüsti onim, ki so jo razžalili, pa čini dobro s svojimi neprijатели.

Božič v boji.

To je pisao eden vojak s Przemysla leta 1914. dec. 20. Pismo je šlo daleč po zraki, kak či bi je neseo golob na perotaj. Šlo je najmre po zrakoplovi. Pisao je je eden mož svojoj ženi. Med drüгим se je spomeno v tom pismi tüdi z božiča. Piše etak: »Božič sam meo žalosten. Najraj bi se jokao. Dobo sam od svojih tovarišov edno rusko kruglo s pozlačenim tokom v spomin. Napravo sam tüdi božično drevece. Dva vučitelja sta vojake navčila spevati božične pesmi, pa so jako lepo spevali. Vse so nas pobile suze, gda smo obhajali rojstvo Gospodovo pa si zmislili na svojo domačijo. Da smo mogli biti od svojih domačih tak daleč, to nas je tak žalostilo, ka smo komaj čakali, ka bi prišli z sobice pa si zbrisali suznate oči...« Zdaj dosta bole lübi svojo domovino vsaki mož pa vsaki oča, pa že le priti kem prle domo. Ta svetovna vojna nas navči, ka bomo lübili pa poštüvali svoj dom, pa nas pripela bliže k Bogi.

Vojna pošta.

To pismo je pisao eden vojak svojoj materi. Poslao njoj je je z srbskoga bojišča. Pismo je bilo kratko, nego jedrnato. Glasi se etak: »Draga moja mati! Moj brat Števan se je v ednoj vrsti vojsküvao z menov. Poleg mene je spadno. Edna krugla njemi je zadela srce. Prijao sam ga pa sam ga neseo vö z ognja. Gda sam si

odpočino, sam ga zakopao. Grob sam njemi skopao v senci štiraj sliv. Napravo sam tudi križ. Na njega sam njemi zapisao ime. Naj počivle v miri! Meni se je doz-
daj nej zgodilo nikaj hūda. Molite Boga za mene. Vaš
lūbleni sin... Ivan.* — Kakša dūševna moč, kakše vū-
panje na sveti križ!

Sprevod.

Skoz okna smo vidili, ka se vrši žalosten sprevod. Što je mrl? Koga pokaplejo? Eden vojni dūhovnik je zgūbo življenje, njega spravljajo k večnomi počinki. Tam je hodo po bojišči za četami, ka bi tolažo ranjence, njim davao prvo pomoč. Skrbo se je nej samo za njuve dūše, nego za tela tudi. Med tem delom ga je dojšla smrt. Mirajočega so ga spravili domo. Za kratek čas je pūsto dūšo. Či je lepo pa hvalevredno mreti za domovino, potom je dvakrat lepše pa dvakrat bole hvalevredno mreti tak, kak je mrl te dūhovnik! Zato ga je pa tudi vnožino lūdi sprevajalo k večnomi počinki tá na pokopališče, gde že telko junakov spi vekivečno spanje. — Dobri vojáki, molite, oj molite pohožno za dūhovnike, ki vas na bojiš-
čah z tak velikov pozrtvovalnostjov v dūši i teli oskr-
blávajo!

List za deco.

„Püstite male k meni priti.“

To se je zgodilo pred kratkim v Beči.

Edna triletna deklička, štero so bolele noge, je ležala z dvema drugima betežnima ženskama v ednoj sobi. Duhovnik je tema ženskama vsaki den prineso sveto obhajilo. Deklička je vidla pa je dvakrat zandrügim pravila:

»Tetica Jani dobi maloga Jezusa, tetica Ana dobi tudi maloga Jezusa, jaz Rozika pa nej!«

Čda je duhovnik prišeo tretič, je deklička pravila:

»Roziki dajte tudi maloga Jezusa!«

Čda je duhovnik vido, ka deklička tak goreče žele vzeti k sebi Telo Jezušovo pa s tem zadosta včini predpisi, na šteroga so sveti Oča rimpapa navezali prečiščavanje, je vzeo brezi odlašanja Telo Jezušovo pa je je dao maloj deklički.

»Mali Jezuš, pridi k meni!« — »Mali Jezuš, ostani pri meni!« — To je bila priprava pa zahvala za prečiščavanje. Zatem je pa deklička z veseljom pravila: »V Rozikino srce je tudi prišeo mali Jezušek.«

Srnika.

Srnika je z loga prišla . . .

Jedrnata ino bistra . . .

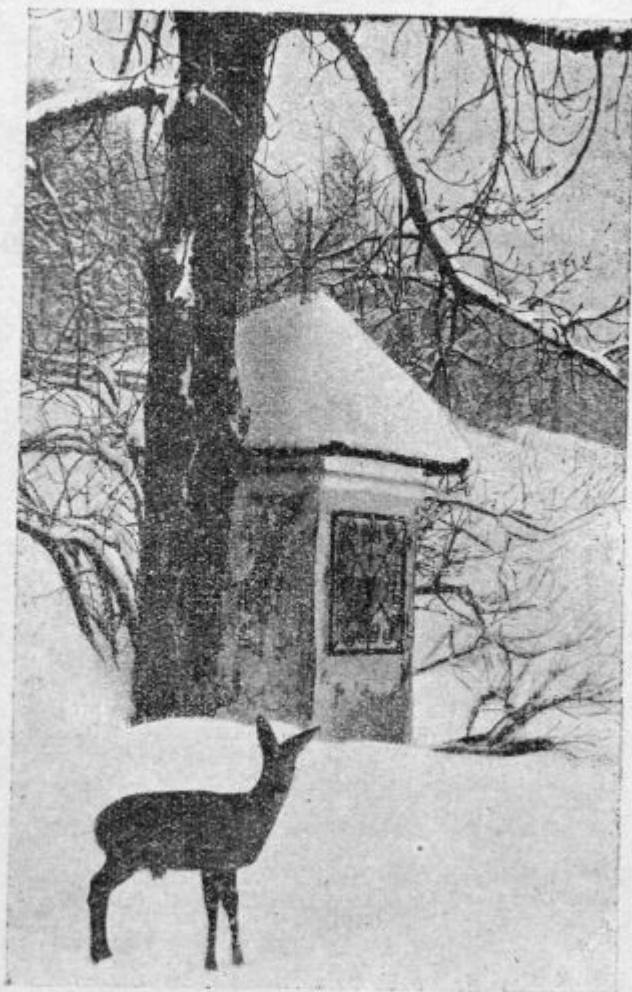
Pa obstala tik cerkvice.

Gléda dečke i deklice . . .

Zakaj gléda? Je zezáva,

V Božo hišo je pozáva,

K Jezuši, da bi hodili
I v toj strašnoj bojnoj sili
Za ajteka ga molili
I Marijko prav prosili:

Dete sveto, z nébe dáno
Daj, kaj nemamo že dávno :
Te blaženi, světi mir.

Cerkvene Novice. — Raznotere Reči.

Blagoslovljanje krstnoga študenta v South-Bethlehemu.

Na risalsko nedelo so naši slovinci veliko slovesnost obhajali v South-Bethlehemu. Ob tej priliki se je blagoslovo lepi krstni študentec, šteroga je za novo slovensko cerkev kupila gospa Prelcova za 520 koron. Genliva je bila predga, v šteroj se je razložo navuk Materecérkvi, šteri se vu vernikaj pobūdi pri krstnom študenti. Med govorom je izrazo govornik toplo zahvalnost darovnici, gospoj Prelcovej za plemeniti dar. — Slovesnost je na teliko genola poslušavce, da so v cerkvi na ednok darūvali 700 koron na zidanje nove cerkvi. — Pohvaliti moremo tūdi naše south-bethlehemske slovenske deklina, štere so na podobo Marijino že do 1000 koron vkūp spravile.

Prošnja do tretjerednikov. Eden vojak tretjerednik ponizno prosi svoje tretjeredniške brate i sestre, naj molijo za njega, ka de mirno znao podnašati svoj teški vojaški križ. — Včinimo pa to za vse vojake zlasti tretjerednike kem večkrat. Vr.

Sv. misijon v Chikagi. Od junija 7-ga do 13-ga se je vršo v Chikagi v slovenskoj cerkvi sv. Štefana sv. misijon. Veliko število naših vogrskih slovincov se je pali iztrgalo z škrampolov hūdoga dūha. Daj Srce Jezušovo, ka bi stanovitni ostali v dobri sklepaj. Gorečnost dūhovnikov je tak velika bila, da so zajtra od pol 6-te večer do 11.-te spovedavali. Ta vrelost je vnoge dūše privlekla na bože Srce Jezušovo zlasti vogrske slovence, kaj se je gospodi misionari jako povidilo. — Molimo za naše izseljence, naj njim dūša sadū sv. misiona nigdar ne zgūbi. Včinimo pa to tem bol goreče zato, ar so nas sami nato oprosili.

Nove meše. Gabor Hilar je julia 11.-ga v Črensovcih, Györköš Gilbert pa julia 18.-ga v Tūrnišči prikazao svojo prvo sv. mešo večnomi Bogi. Oba sta iz reda sv. Franciška, prvi v Črensovcih, drūgi pa v Maloj-Polani rojeni. Prvomi je bio slavnostni govornik Faflik Ferenc tūrjanski kaplan, drūgomi pa Sakovič Jožef tūrjanski plivanoš. Obedve sv. meš se je slovensko lūdstvo v velikom številu i z pravov pobožnostjov vdeležilo. —

Zbūdi se slovenska dečica. Dragi slovenski dečkeci i deklice, edno leto že trpi ta krvava bojna, edno leto že vnogi ne ste vidili svojega dragoga oče, ništerni celo ste ga že objo-

kali, ar njemi dugo glasa nej. Srditost boja dale trpi. Skorajš-nomi miri ni glasa nej. Vaš dragi oča vnogo trpi na bojišči, milo zdihava po vas i neštetokrat si obriše skuze, štere je pretočo za vas, svoje angele, ka vas tak dugo ne more viditi. Oh draga dečica, da bi vi zarazmeli ljubavi puno želenje i hrepenenje vašega dragoga oče po vas! Oh da bi zarazmeli kak veliki meč je zasadila ta bojna v tisto srce, šteromi je ime očinsko srce. Či gda, zdaj je prilika pokazati svojo ljubav do oče. Zdaj vas vsaki hip oponima, vsaka reč nadigáva, da ljubite očo. Či v hižo stopite, oče ne vidite. Či ste na poli, njegove krüh slůžeče roke ne morete božati, če v cerkev idete, za roko ne vodi vas on, če doli ležete, ne križa vas, zajtra ne būdi vas, od lagojega ne vrača vas, v žalosti ne tolaži vas. Dragi ftičice, vi nemate edne peroti, samo edno, materinsko mate, z ednov pa ne morete leteti, ne morete pravo pot tlačiti, štera v nebo vodi. Prosite zato Očo nebeskega, naj vam očo zemelskoga kem hitrej nazaj da.

Približava se mala meša, svetek marijinoga rojstva. Dete Marija se časti v matericerkvi. K tomi deteti sklenite, dečica slovenska, svoje roke i prosite je, naj vam ajteka kem hitrej nazaj spravi. Od 8.-ga do 15.-ga septembra to je v osmini male meše prosite, slovenski dečkeci i deklice, detece Marijo za svojga očo, za lůbi mir i ki li morete, se spovejte i prečistite kem večkrat te dneve v té namen.

Iz pisem naših vojákov.

Jočejo, kda Marijin list čitějo.

„Stokrat njim naj plača Marijino Srcě, da so mi poslali Marijine liste i Novine. Kda sem čteo Marijin list, sem suzě točo nad navukih. Jaz se njim ne morem zahvaliti, naj njim Marija plača i jih pripela pred nebeskoga očo. Polůbim jim roko ino se zročim v njihove molitve. Naj molijo zame. (Kovač Mihal, poddesetnik v 18. domobranskom polki. 1915. jul. 5.)

Velika je Marijina pomoč.

Pošlem njim na Marijin list 2 K., Mariji na čast. Spoznao sem, ka je velika Marijina pomoč v velikih nevarnostah. Bio sem na Málomešo ranjen i dozday (jul.) zmerom po bolnišnicah i

vsele sem čüto veliko pomoč Bl. D. M. i dobo sem tüdi veliko vüpanje od njé.

Nagykanizsa, bolnišnica, 1915. VII. 14.

Hozjan Ivan.

Pismo očé vojaka na dom, do sina 18 letnoga, ki je za vojaka ostao.

„Lübléni moj sin, jáko ti lepo zahvalim, ka si se nej spozabo z mene, z svojega žalostnoga očé; istina, dobo sam tvoje pismo v roke ino sam je z velikim veseljom gori prijaio, ali gda sam je gori odpro ino par reči prečteo, potoki súz so mi tekli po mojem žalostnom lici, nej sam je mogeo dale čteti! Vnogokrat sam je začno ali ne sem je mogeo dokončati od moje velike žalosti. Dragi moj sin, pišeš mi, ka si bio na nabori, gde so te notri vzeli pod ostro orožje; zato se nehaj žalostiti, moj lübi sin, či te je Jezuš sam polübo. Veseli se, ka boš mi pomagao braniti dragoga Jezüša ino sveto Matercerkev, ino svojo sladko Mater, štera te je tak teško gori odhranila. Premisli si, dragi moj sin, kelkokrát si bio veliki betežnik, nej sam ti mogeo pomagati jaz, nej tvoja sladka Mati, nej zdravnik, liki pomagao ti je lübi Jezus, ka si vsigdar odzdravo, ino si se rešo britke smrti svoje.

Prosim te dragi sin moj, ne nehaj se spozabiti ti tüdi z lüboga Jezüša, ár je lübi Jezus tebé zato čüvao, ka zdaj ti tüdi moreš čüvati njega i sv. Matercerkev, naj nas prostozidarstvo ne oblada ino ne pogübi, v etoj našoj slovenskoj domovini, gde nam stanüjejo naše sladke matere, oča, brati, sestre, dedeki i mamice, vse rodbina i vsi verni slovinci. Dragi moj sin, prosim te, vse navuke vzemi gori, štere de te včila tvoja žalostna Mati, ino štere sam te jas včio, prle kak sam odišeo na bojno pole. Prosim te, vsako materno zapoved včini z veseljom i na edno reč bogaj vse, tüdi tak dedeka i mamico, ino poštüj vsakoga starešega človeka, i vsakomi se lepo pokloni: Hvaljen bodi Jezus Kristus! Nadale te prosim, dragi moj sin, ne spozabi se nigdar z presv. slatkoga Srca Jezüšovoga i Bl. D. Marije škapulerske pa z svojega angela čüvara. Gosp. Bogi slüži, kak si največ mogoči, či boš pod puškov ali nej; ne spozabi se nigdar z gosp. Boga, ar tü odnet dobiš moč, ka obladaš neprijatela düševnoga, telovnoga.“

„Ne spozabi se tüdi, dragi moj sin, z tvojega vernoga i

dobroga oče i matere, šteriva sta toliko trpela i svetlih noči mela pri tvojih dugih betegi, šteri so tak jako žmetni bili.

Zmisli si, moj dragi sin, nazaj na svoje velike betege, kelkokrat sva oba z materjov klečala pri tvojoj posteli ino sva kredi držala svečo, z šterov bi posvetila tvojoj mladoj dūšici, ali gosp. Bog je poslūhno najne prošje i molitvi, ino je tebi podugšao življenje tvoje.

Dragi moj sin, ne spozabi se i z lūblenoga Jezušā i z B. D. Marije; te se z tebe njidva tūdi ne spozabita, v kakšojšte nevoli i pogibelnosti boš. Lūbi moj sin, poslūhni moje prošnje, čuvaj se greha mišljenja, greha govorenja i greha činjenja, ino se pazi, ka ne zabodiš doli z prave poti, ar je nazaj jako teško pridti. Lūbi moj Sin, či boš živo poleg sv. Materecerkvi zapovedi, te se ne boj, či boš mogeo idti pred neprijatela, ar boš meo pri sebi jako veliko pomoč; či de pa tak boža vola, ka boš tam mogeo mreti na bojišči, zato se moreš za tvojo dūšo skrbeti, dokeč je vreme, ino si čuvati dūšo svojo, ka či de potrebno, v šterojšte minoti boš pripravljeni, junaško ino čisto dūšo prekdati presv. Srci Jezušovomi.

Tebe pa prosim, lūblena moja draga tovarišica, či de nama dnes ali zūtra šo na bojno pole najni lūbi sin, v božem Imeni ga blagoslovi, kak sam ga jaz blagoslovo, gda sam šo krv pretakat, ino njemi daj lepi navuk, ino si naj tisti navuk vsigdar v pameti derži. Ostro njemi zapovej, naj se z gosp. Boga ne spozabi, ino naj vse težave dobrovolno trpi do Bože vole.

Dragi moj sin, jaz te tūdi želem blagosloviti z toga bojišča v Božem imeni ino se molim za tebe, ka bi mogoči bio vse dobrovolno prestati, ino srečno nazaj domo pridti k sladkoj materi. Dragi moj sin, piši mi večkrat, kak boš kaj, ino svojoj tužnoj materi.

Prosim te, draga žena, vse najnomi sini z sebov dati, ka je ednomi krščeniki potrebno prisebi nositi. Zdaj te pa pozdravljam, lūbi moj sin, z mojim tužnim i razjokanim srcom, ino te želem vnogokrat kūšnoti tvoj tužen i veren oča. Zbogom ostani, moja lūba tivarišica i dragi moj sin Janči i Jošek! ostani Jezuš i Marija privas i primeni!“

(Drvarič Ivan, desetnik, v 20-oni domobranskom pešpolki.)

Luteran i Marijin list.

„Na lepih daraj, štere nam esi pošilajo, Bog njim stokrat plati. „Novine“ ali „Marijin List“ nigdar me ne dojde, da bi je včasi mogeo vse prečteti, zato, da mi iz rok vzemejo, ár vsi bi je radi čteli. Ali da sam ešče takšega nej vido, kak se mi zdaj zgodilo. Pri našoj stotniji je eden evangeličanec, šteri vsigdar jako trepeče za Marijin List, kda pride. Toga mi tüdi z rok zgrabi, kda je prišeo juniuša meseca. Ja, meni se je nej vidilo, da mi vsigdar z rok lovi, pa sam njemi pravo: ka mi ti Marijin List jemleš z rok, ve je to nej za tebe, ve si ti lütaran. Ne mi je na to nikaj odgovoro, samo me žalostno pogledno. Te sam njemi pa pravo: „no samo čti, či bi rad čteo.“ Ja istina, zača on Marijin List čteti, pa so njemi samo ednok skuze kapale po licaj, kak graj. Te sem ga pa pitao: „Brat, ki ti jé, ka jočeš?“ Odgovoro mi je s skuznatimi očmi, ka je to njemi preveč milo, ka je Marijin List nej za lutarana, pa se jokao na ves glas, pa me pitao, či je Marija nej tak lutaranom mati kak papincom? zakaj pa te rad molim z vami rožni venec? i zakaj nosim njeno podobico, či je Marijin List nej za mene? Z daj sam njemi pa jas nej mogeo na to nikaj odgovoriti, bio sam ž njim vred žalosten, zakaj sam njemi kaj pravo.“ — Dragi katoličanci, le dajte našim bratom evangeličancom čteti naš dober slovenski tisk, celo pa tistim, štere že Marija zové pod svoj plášč na pravo pot, kakši je i té naš dober luteranski vojak. — Vr.

(Toplak Števan iz IV/13. bataljona.)

Kak se vojaki šatana branijo. Že šest dni čakamo v zakritji neprijatela i nešče naprej pridti. Pod zemlov se držimo kak črvovje. Šatan tüdi večkrat pride med nas, ali da mamorožje proti njemi. I to je *Marijin list* pa sv. *rožnivenec*, to je naše vrastvo. (Sobočan Števan poddesetnik v 48. pešpolki.)

Vogri poslušajo čtenje našega Marijinoga lista. Prejübi pozdrav našemi vredniki Marijinoga lista. Toplo se Njim preporačam ino se Njim zahvalim na Njuvom trüdi i spomini, šteroga so mi do rok dali v moj dalešnji kraj. Večkrat, ali vsaki den si v roke vzemem Marijin list pa ga čtem. Okoli mene pa stojijo moji pajdašje, dobri prijatli pa me poslušajo; samo da mi ne razmijo, da so vogri. Na to me pitajo, ka je novoga? Na to njim malo razložim, pa so jako radi i komaj čakajo Novine

pa List. Tak smo si dobri prijatli, tak da bi si bratja bili. (Šaruga Ivan črnovojnik z 20. domobranskoga pešpolka.)

Pomoč Marijina. Podpisani sam Augusta šo na bojišče, gde sam do oktobra 12.-ga bio. Te den sam ranjen i spravljen v bolnico, iz štere sam puščen domo na tri tjedenski dopust. Pred bi nazaj šo na bojišče, sam opravo sv. spoved i vzeo nase Marijin škapuler. Škapuler sam noso pobožno i opravo vsaki den verno od duhovnika mi naloženo molitev. Junija 25-ga sam v strašnoj bitki bio v šteroj sam dve krugli dobo v prsi. Hvala jezero-jezerna naj bo škapulerskoj Dev. Mariji, ka sta mi krugli samo opravo presekale i ne njenoga, sv. nebeskoga obleča dale v telo ne sta mi šle, malo odteklino sta mi napravile, drugo nikaj ne. Vekomaj naj se hvali Dev. Marija, v Njej mam celo vüpanje. (Puhan Jožef iz 48. pešpolka.)

Zahvalnost vojakov. Tri tjedne sam bio v takšem ognji, ka je niti listje na drevji nej ostalo. Mene je pa škap. Dev. Marija li občuvala gotove smrti za mojo drobno dečico, z med šteri edno niti beloga dneva nejzaglednolo. Zahvalnost za to zvünredno dobrotvo škapul. Dev. Marije pošlem njim Njej na čast 2 koroni, na edno sv. mešo za tiste vojáke, šteri so v boji smrt prijali i za tisto drobno dečico, štera so zgübila svojega ajteka, naj njim bode Jezuš Oča Marija pa Mati. (Hozjan Ivan ranjenec z Nagykanizse.)

Rad bi molo. „Trno lepo vas prosim če bi tak dobri bili, ka bi mi edno molitveno knigo poslali. Jaz bi rad tü Boga molo. Jaz njim plačam i dober Bog njim tüdi plača dobroto.“ — Glejte, kak zdigava bojišče düše proti nebi! Darüjte molitvene knige za vojake. Vr. (Sanko Jožef črnovojnik iz V/13. bataljona.)

Na
samo-
stan
dolarov

Na
ranje-
nce
dolarov

Na
samo-
stan
dolarov

Na
ranje-
nce
dolarov

Gjura Ivan —·50
Balažic Števan Bednjaja 1·—

Z Gornje Bistrice:

Kustec Jožef —·50 1·—
Gerič Števan 1·—
Herman Jožef —·50
Vučko Števan —·50

Z Srednje Bistrice:

Hozjan Ivan 1·—
Hozjan Jožef —·50

Z Velke Polane:

Hozjan Matjas 2·—

Z Male Polane:

Tratnjek Janos —·50 —·50

Z Nedelice:

Toplak Ivan 1·—

Z Veržeja:

Verzel Anton 1·—

Z Adrianec:

Kavaš Anton 2·—
Kavaš Ivan 2·—
Ščančar Peter 1·—
Zver Andraš 1·—

Z Melinec:

Gjura Andraš —·50 —·50
Sobočan Martin —·50 —·50

Z Gomilic:

Hozjan Andraš 1·—

Vküp na samostan . . . 35·25 dol. = 176 K. 25 fil.

Na ranjence 132·75 dol. = 663 K. 75 fil.

Cela svota . 168.— dol. = 840 K. — fil.

Da rok je pa prišlo 1000 koron; vise je tak 160 K.
Z toga Horvat Matjaši za evangelijsko knigo i »Jezuš
moje Poželenje« odračunano 9 K. ž njegovih 7 dolarov,
kak je želo, ovo, to je 155 koron pa ostane na podporo
lista i Novin. Vsem jezerokrat Bog plati!

*Naročíte si Marijin List! Dobi se pri KLEKL JOŽEFI
vpok. plebanoši v Črensovcih. CSERFÖLD, ZALAM.*

*Cena Marijinoga Lista je domá 2 K., v Ameriko 3 K. —
Pošila se za to ceno samo večim naročnikom na eden naslov
sküpnó. — K listi dobijo naročniki brezplačno, proti konci
leta kalendár.*

*Naročniki Marijinoga lista májo del v štirijezerih svetih
mešah vsako leto, štere dá služiti sirotinsko deco oskrbláva-
joče „serafinsko društvo.“*

*Za vse pokojne naročnike i živoče širitele Marijinoga
lista se zvüntoga slúži vsako leto 14 svetih meš v romarskoj
cérkvi Matere Sedem Žalosti na Grádi.*

VSEBINA.

Novomešna predga Sakovič Jožefa, türjanskoga plivanoša v Türnišči pri novoj meši franciskana, Györkös Gilberta, držana julija 18-ga	226
Devica Marija na bojnom poti	233
Sveti Janoš Berhmans	239
Sad bojne	245
List za deco	249
Cerkvene Novice — Raznotere Reči	251